

PŘÍRUČKA PRO ZAČÍNÁJÍCÍ PODNIKATELE 2026

VIZE | STRATEGIE | PARTNERSTVÍ

Výhrada: Cílem dokumentu je poskytnutí základních informací pro podnikání. Hospodářská komora ČR objektivně nemůže převzít odpovědnost za naprostou správnost, úplnost a aktuálnost jí poskytovaných informací. Hospodářská komora ČR postupuje s odbornou péčí, ale neodpovídá za škodu vzniklou v souvislosti s poskytnutými informacemi.

OBSAH

DEFINICE PODNIKÁNÍ	4
ŽIVNOSTNÍK, NEBO SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM?	5
ZÁKLADNÍ PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI	10
POVINNOSTI PRÁVNICKÝCH OSOB VE VZTAHU KE SBÍRCE LISTIN A EVIDENCI SKUTEČNÝCH MAJITELŮ	12
PODNIKÁNÍ A FINANCE	14
DANĚ A CLA.....	17
ODVODOVÉ POVINNOSTI OSVČ.....	30
STATUTÁRNÍ ORGÁN	31
PODNIKATEL JAKO ZAMĚSTNAVATEL	33
NEJČASTĚJŠÍ KONTROLY ZE STRANY STÁTNÍCH ORGÁNŮ	41
DOBROVOLNÉ SKONČENÍ PODNIKÁNÍ.....	44
NEDOBROVOLNÉ SKONČENÍ PODNIKÁNÍ – INSOLVENCE	46
SMLOUVY	48
NĚKTERÉ ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	52

DEFINICE PODNIKÁNÍ

- Podnikání je činnost vymezená zákonem směřující k dosažení zisku. Slovy zákona je to soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku.
- Podnikatelský záměr – individuální podnikatelský plán vyhotovený na základě analýzy postavení podnikatele na daném trhu včetně vyhodnocení rizik (například pekař na vsi, kde nemá konkurenci, bude mít jiný podnikatelský záměr než pekař ve městě, kde je sice konkurence, ale zároveň více potenciálních zákazníků).

Fyzická osoba může samostatně podnikat jako OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná), nebo může založit obchodní společnost, typicky společnost s ručením omezeným, kde bude zároveň jediným společníkem a jediným jednatelem. Nabízí se také založení akciové společnosti s jediným akcionářem.

ŽIVNOSTNÍK, NEBO SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM?

OSVČ – ZÁKLADNÍ PŘEHLED

Co?	Kdo? Jak?	Kolik? Kdy? Jak?
Ohlášení živnosti	Před zahájením podnikání Lze použít Jednotný registrační formulář pro živnostenský úřad, ČSSZ, zdravotní pojišťovnu, finanční úřad (není-li nutné podat elektronicky – což je nutné vždy v případech, kdy již vlastníte datovou schránku)	1 000 Kč za žádost při vstupu do podnikání, v případě vyřízení elektronickou cestou poplatek 800 Kč. 500 Kč za každou další žádost, v případě vyřízení elektronickou cestou poplatek 400 Kč. Platí se při podání žádosti, resp. bankovním převodem při elektronickém podání
Registrace na příslušném finančním úřadě	Tato povinnost byla od 1. 1. 2024 zrušena	Bez poplatku
Datové schránky	Zřízena automaticky Ministerstvem vnitra	Bez poplatku, po zápisu do živnostenského rejstříku
Archivace dokumentace	Fyzická osoba – OSVČ	Po dobu skartačních lhůt
Ukončení živnosti	Ohlášením na živnostenském úřadě, resp. Czech Point, nejlépe prostřednictvím formuláře	Bez poplatku, živnostenský úřad má lhůtu 30 dnů (ve složitých případech do 60 dnů) na posouzení a přijetí ohlášení o zrušení živnosti

SPOLEČNOST S RUČENÝM OMEZENÝM – ZÁKLADNÍ PŘEHLED		
Co?	Kdo? Jak?	Kolik? Kdy? Jak?
Založení s.r.o.	Zakladatel společenskou smlouvou ve formě notářského zápisu Vzor společenské smlouvy je dostupný na internetu zde	Poplatek notáři – výše dle notářského tarifu (obvykle do 7 000 Kč, záleží na výši základního kapitálu)
Zápis do obchodního rejstříku	Zakladatel: návrh na zápis	Zápis provedený notářem – 2.700,- Kč Soudní poplatek – 6.000,- Kč. Ten je však nutné uhradit pouze v případě, že Vám společnost nezapisuje přímo notář. Při využití nového vzoru společenské smlouvy je zápis do obchodního rejstříku osvobozen od soudního poplatku. Internetový odkaz na vzor výše Od 1. 1. 2025 není možné hradit soudní poplatky kolkovými známkami. Hradí se bankovním převodem, hotově na pokladně soudu nebo platební kartou (na některých pracovištích). Na návrhu musí být úředně ověřený podpis
Základní kapitál	Minimum 1 Kč na společníka (tj. v případě 2 společníků minimum 2 Kč)	Založení zvláštního bankovního účtu – poplatky dle podmínek banky
Počet společníků, výše vkladů	Bez omezení	Při založení je minimální výše vkladu 1 Kč, může být pro jednotlivé společníky stanovena rozdílně podle společenské smlouvy.
Předmět podnikání	Živnostenské oprávnění (případně určení odpovědného zástupce za provoz živnosti) Zakladatel	1 000 Kč za žádost při vstupu do podnikání V případě vyřízení elektronickou cestou poplatek 800 Kč 500 Kč za každou další žádost V případě vyřízení elektronickou cestou poplatek 400 Kč Založení společnosti a vyřízení živnosti může probíhat souběžně
Orgány společnosti	Zakladatel	Valná hromada; jeden, nebo více jednatelů; nepovinně – dozorčí rada

Co?	Kdo? Jak?	Kolik? Kdy? Jak?
Registrace ČSSZ, zdravotní pojišťovna	Jednatel (jen u zaměstnanců, nebo existence smlouvy o výkonu funkce)	Bez poplatku – lze použít Jednotný registrační formulář pro ohlášení živnosti a registraci Do 8 dnů po vzniku Povinnost hlásit změny – je třeba hlídat lhůty, jsou různé Od 1. 4. 2026 se zavádí Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů (JMHZ)
Registrace u místně příslušného finančního úřadu	Jednatel	Bez poplatku Nutno na samostatném formuláři Do 15 dnů od zápisu do obchodního rejstříku Od 1. 4. 2026 se zavádí Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů (JMHZ)
Webové stránky	Povinně jen akciové společnosti, ostatní jen dobrovolně. Pokud jsou zřízeny: Jednatel – na webových stránkách Povinnost stanovená zákonem – zveřejňovat údaje	Není lhůta
Datové schránky	Zřízena automaticky po zápisu do obchodního rejstříku	Bez poplatku
Zrušení s likvidací	Valná hromada, likvidátor	Viz samostatná informace dále v textu
Výmaz z obchodního rejstříku	Likvidátor	Soudní poplatek – 2 000 Kč za zapsání likvidátora a dalších změn Výmaz bez poplatku
Archivace dokumentace	Likvidátor, společníci	Bez poplatku, resp. náklady spojené s existencí archivu, po dobu skartačních lhůt

ŽIVNOST – VHODNÉ SPÍŠE PRO DROBNÉ PODNIKATELE BEZ ZAMĚSTNANCŮ A MÉNĚ RIZIKOVÉ AKTIVITY

- **Výhody:** živnostenské podnikání je nejjednodušší varianta podnikání, minimum administrativy spojené se zahájením i ukončením provozování živnosti, nízké vstupní náklady, není povinnost vést účetnictví (s výjimkou osob zapsaných v obchodním rejstříku, nebo s obrátem přesahujícím 25 mil. Kč ročně), může se vést pouze daňová evidence, zdaňují se jen skutečné příjmy po odečtení výdajů, nebo možnost uplatnit výdajové paušály (výhodné zejména v sektoru služeb, u vyšších příjmů omezení), nižší daň z příjmů (15 %), zisk (výnosy) lze po odečtení sociálního a zdravotního pojištění a daně z příjmu využít pro vlastní potřebu.
- **Nevýhody:** neomezené ručení, tj. za dluhy ručí živnostníci celým svým majetkem, tedy i tím, který je ve společném jmění manželů, podnikatelský a soukromý majetek nejsou ve vztahu k odpovědnosti a ručení odděleny, pokud není zvláštní smlouvou zúženo společné jmění manželů, přístup k cizímu kapitálu (typicky úvěr) méně dostupný, může být obtížnější získat veřejné zakázky.

SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM – NEJOBVYKLEJŠÍ OBCHODNÍ KORPORACE

- **Výhody:** omezené ručení pouze do výše nesplaceného základního kapitálu, podnikatelský a soukromý majetek jsou odděleny, tj. větší jistota, že nedojde k zadlužení soukromého resp. rodinného majetku, podnikatelské riziko i zisk se dělí mezi společníky, lepší možnost daňové optimalizace, snadnější dostupnost financí (podnikatelský úvěr), lze „koupit“ již hotovou společnost (cena zhruba od 10 000 Kč).
- **Nevýhody:** musí vést účetnictví, více administrativních formalit spojených se zahájením, provozováním i ukončením podnikání, vyšší administrativní náklady spojené se založením i ukončením činnosti, dvojí zdanění, kdy nejdříve je zdaněn zisk společnosti daní z příjmů právnických osob a poté je vyplácený podíl na zisku konkrétního společníka daněn jako příjem fyzické osoby srážkovou daní (15 %). Dochází tak k zaplacení jak daně z příjmu právnických osob, tak z příjmu fyzických osob.

AKCIOVÁ SPOLEČNOST

- **Výhody:** akcionáři za závazky společnosti neručí, riskují zpravidla jen ztrátu hodnoty své investice do akcií, podnikatelský a soukromý majetek jsou odděleny, tj. větší jistota, že nedojde k zadlužení soukromého, resp. rodinného majetku, podnikatelské riziko i zisk se dělí mezi akcionáře, lepší možnost daňové optimalizace, snadnější dostupnost financí (podnikatelský úvěr), lze „koupit“ již hotovou společnost (cena zhruba od 20 000 Kč).
- **Nevýhody:** musí vést účetnictví, více administrativních formalit spojených se zahájením, provozováním i ukončením podnikání, vyšší administrativní náklady spojené se založením i ukončením činnosti. U výplaty dividend často dochází k tzv. ekonomickému dvojímu zdanění, kdy nejdříve je zdaněn zisk společnosti daní z příjmů právnických osob a následně může být dividenda zdaněna srážkovou daní (15 %). Dochází tak k zaplacení jak daně z příjmu právnických, tak z příjmu fyzických osob.

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI

- **Všeobecné podmínky:** bezúhonnost a plná svéprávnost resp. souhlas zákonného zástupce nezletilého a přivolení soudu pro nezletilé.
- **Zvláštní podmínky:** odborná způsobilost (vzdělání nebo praxe v určitém oboru) nutná pro řemeslné a vázané živnosti a pro koncese.

DRUHY ŽIVNOSTÍ

- **Ohlašovací živnosti** – vznikají a jsou provozovány na základě ohlášení
 - Řemeslná živnost – Příloha č. 1 živnostenského zákona, odborná způsobilost – požadavky na vzdělání (§ 21) a prokázání vzdělání (§ 22) např. řezník, kadeřnice
 - Vázaná živnost – Příloha č. 2 živnostenského zákona, odborná způsobilost – požadavky na vzdělání (§ 24), např. oční optika, provozování autoškoly
 - Volná živnost – živnosti neuvedené v Přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, pro její získání nepotřebuje podnikatel žádnou odbornou způsobilost, např. překladatelská činnost (výroba, obchod a služby jinde nezařazené)
- **Koncesované živnosti** – živnosti, které vznikají a jsou provozovány na základě správního rozhodnutí, jsou uvedeny v Příloze č. 3 živnostenského zákona. Kromě splnění odborné způsobilosti (příloha č. 3 a § 27) je podmínkou získání této živnosti (koncese) i kladné vyjádření příslušného orgánu státní správy. Součástí živnostenského listu jsou i podmínky pro výkon živnosti, které stanoví správní orgán např. výroba alkoholických nápojů, cestovní kancelář, agentura práce.

POZOR! Dle judikatury Nejvyššího soudu (rozhodnutí sp. zn. 27 Cdo 3549/2020 z 12. května 2021) má být předmět podnikání/činnosti uveden dostatečně určitě. Pouhé obecné označení volné živnosti „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ bez bližší specifikace může být pro účely zápisu do obchodního rejstříku považováno za nedostatečné; doporučuje se uvést také konkrétní obory činnosti.

PROVOZOVNA

Definice provozovny: Provozovnou se rozumí prostor, v němž je živnost provozována (například obchod, dílna, kancelář). Za provozovnu se ale považuje i automat (například automaty na nápoje či drobné občerstvení) a mobilní provozovna (typicky pojízdné prodejny). Pro provoz živnosti v provozovně musí existovat právní důvod k užívání, tedy nejčastěji nájemní smlouva, případně osobní vlastnictví.

Označení provozovny: povinné údaje viditelné zvenčí a umístěné trvale:

- Název podnikatele resp. obchodní firma, IČO. Stánek či pojízdnou prodejnu je nutno navíc označit údajem o sídle podnikatele.
- U provozovny pro prodej zboží nebo poskytování služeb musí být na dveřích vchodu nebo na jiném viditelném místě (např. za oknem) uvedeno i
 - jméno a příjmení osoby odpovědné za činnost provozovny (tradičně odpovědný vedoucí),
 - prodejní nebo provozní doba (ne u stánku).
- Uzavření provozovny (dovolená, nemoc apod.) je třeba předem avizovat na viditelném místě, to neplatí u stánků a automatů.

POVINNOSTI PRÁVNICKÝCH OSOB VE VZTAHU KE SBÍRCE LISTIN A EVIDENCI SKUTEČNÝCH MAJITELŮ

- Osoby zapsané v obchodním rejstříku jsou povinny zakládat do Sbírky listin zejména následující listiny:
 - zakladatelská právní jednání,
 - rozhodnutí o volbě, jmenování, odvolání či jiném ukončení funkce členů statutárních orgánů, likvidátorů, či vedoucích obchodních závodů,
 - výroční zprávy (ve lhůtě do 30 dnů po schválení příslušným orgánem – zpravidla valnou hromadou),
 - řádné, mimořádné, konsolidované účetní závěrky (ve lhůtě 30 dnů po schválení příslušným orgánem – zpravidla valnou hromadou),
 - návrh rozdělení zisku a jeho konečná podoba nebo vypořádání ztráty (pokud nejsou součástí řádné účetní závěrky).
- Není-li zápis proveden ani v reakci na výzvu soudu, může být uložena pokuta nebo rozhodnuto o zrušení právnické osoby.
- Od 1. 1. 2022 mají obchodní korporace možnost při podání daňového přiznání vyplnit speciální přílohu s názvem žádost o předání účetní závěrky do Sbírky listin veřejného rejstříku.
- Dne 1. 10. 2022 nabyl účinnosti zákon č. 245/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů. V důsledku novelizace dochází k automatické změně některých zapsaných údajů v evidenci, evidenční povinnost se rozšiřuje a skuteční majitelé se v některých situacích mění či přibývají.
 - Skutečným majitelem je osoba s koncovým vlivem nebo koncovým příjmem – zjednodušeně ten, kdo společnost fakticky řídí, nebo pobírá zisk.
 - Zákon upravuje pomocná kritéria, jak určit skutečného majitele (např. podíl na hlasování více jak 25 %).

- Zápis provádí rejstříkový soud, tj. ten, u kterého je společnost zapsána.
- Soudní poplatek činí **4 000 Kč** a návrh je nezbytné podat na určeném formuláři (obdobně jako v případě zápisu do obchodního rejstříku).
- Není-li zápis proveden ani v reakci na výzvu soudu, může být uložena pokuta až do výše **500 000 Kč**.

POZOR! Soudní dvůr EU svým rozsudkem (C-37/20) z listopadu 2022 konstatoval, že ustanovení směrnice proti praní peněz, podle něhož musí členské státy zajistit, aby informace o skutečných majitelích společností a jiných právnických osob zapsaných v rejstříku na jejich území byly vždy k dispozici jakékoliv osobě z široké veřejnosti, je z hlediska Listiny základních práv EU neplatné, protože se jedná o nepřiměřený zásah veřejného přístupu do práva na soukromí a ochranu osobních údajů. V důsledku toho stát nemůže splnění povinnosti zapsat údaje o skutečných majitelích vynucovat ukládáním sankcí. Ministerstvo spravedlnosti ČR k 17. 12. 2025 znepřístupnilo evidenci skutečných majitelů pro obecnou veřejnost v reakci na judikaturu Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a Soudního dvora EU, která konstatovala nepřiměřený zásah veřejného přístupu do práva na soukromí a ochranu osobních údajů. Nadále zůstane evidence dostupná pouze evidujícím osobám a privilegovaným subjektům – zejména povinným osobám podle AML zákona (zákon č. 253/2008 Sb.) a orgánům veřejné moci – tedy i advokátům, a to po přihlášení a ověření totožnosti prostřednictvím datové schránky či Jednotného identitního prostředí.

PODNIKÁNÍ A FINANCE

- Základní pravidlo: evidenčně oddělit soukromé peníze od peněz k podnikání.
- Založit podnikatelský účet – není povinné, ale v případě většího množství plateb je to praktické z hlediska evidence plateb.
- Základní povinnosti: vést účetnictví (pro osoby zapsané v obchodním rejstříku, nebo s obratem přesahujícím 25 mil. Kč ročně), daňovou evidenci nebo přehled o příjmech a majetku.
- Platit daně a veřejnoprávní pojištění (pojištění na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění) včetně záloh, jsou-li dány podmínky pro jeho vznik.
- Pojištění odpovědnosti za škodu – soukromé pojištění dle nabídky pojišťoven (liší se pojistné, spoluúčast, maximální plnění a výluky z pojištění), není povinné (s výjimkou některých podnikatelů), ale chrání podnikatele před riziky vyplývajícími z podnikání.

ÚČETNICTVÍ VERSUS DAŇOVÁ EVIDENCE

- Povinnost vést účetnictví – všechny právnické osoby (zákon o účetnictví – č. 563 /1991 Sb.), u fyzických osob dobrovolné (s výjimkou osob zapsaných v obchodním rejstříku a osob s obratem nad 25 mil. Kč ročně).
- Daňová evidence – mohou jen fyzické osoby – OSVČ (zákon o dani z příjmů – č. 586/1992 Sb.).
- OSVČ – může použít tzv. výdajové paušály (omezena maximální výše), pokud nejsou uplatňovány skutečné náklady (účetnictví) nebo výdaje (daňová evidence). V rámci podnikání nelze pro různé zdroje příjmů kombinovat paušál a skutečné náklady/výdaje.

Od 1. 1. 2026 je účinná novela zákona o účetnictví (č. 316/2025 Sb.) – změna kategorizace účetních jednotek (navyšuje limity pro rozdělení podniků do kategorií mikro, malé, střední a velké účetní jednotky), ruší se povinný audit pro malé účetní jednotky, upravují se požadavky na reporting udržitelnosti (ESG) atd.

ARCHIVACE ÚČETNÍCH ZÁZNAMŮ

Archivační lhůta začíná plynout 1. ledna roku následujícího po termínu vyřízení dokumentu nebo uzavření spisu.

- 45 let mzdové listy a údaje ze mzdové evidence potřebné pro účely důchodového pojištění.
- 10 let mzdové listy nebo účetní záznamy potřebné pro účely důchodového pojištění vedené pro poživatele starobního důchodu.
- 10 let účetní závěrka, výroční zpráva, daňové doklady ve smyslu zákona o DPH.
- 6 let seznam společníků a členů statutárního orgánu a dozorčí rady.
- 5 let účetní doklady, účetní knihy, odpisový plán, inventární soupisy.
- 3 roky stejnopisy evidenčních listů.

ARCHIVACE OSTATNÍCH DOKLADŮ

- Trvale (netýká se OSVČ): dokumenty o vzniku a zániku podnikatelského subjektu, dokumenty o řízení společnosti¹, o majetku podnikatelského subjektu, finanční dokumenty (např. plán investic, finanční výhledy do budoucnosti), dokumenty vztahující se k předmětu podnikání (podnikatelské záměry, aj.). Pokud jsou tyto dokumenty zničeny bez souhlasu státního archivu, hrozí vysoká pokuta.

Tip: doklady, u kterých jsou kratší archivační lhůty (například doklady o příjmech a výdajích v hotovosti, evidenční karty), lze přesto doporučit archivovat minimálně 3 roky, což je standardní promlčecí lhůta pro uplatnění případných nároků. Dále lze doporučit převod papírových dokladů do elektronické formy (sken) – buď s elektronickým podpisem, nebo i bez něj, pokud lze prokázat věrohodnost převodu do elektronické formy a neměnnost obsahu dokumentu.

¹ Právníkům osobám je uložena povinnost uchovávat zápisy z jednání nejvyššího orgánu (obvykle valná hromada) i s přílohami po celou dobu jejich existence (tedy až do zrušení = provedení výmazu korporace z rejstříku, pokud je zapisována). Ani výmazem však povinnost uchovávat tyto dokumenty nekončí. Ruší – li se právníká osoba likvidací, likvidátor je povinen zajistit uchování zápisů ještě 10 let po zániku. Ruší-li se bez likvidace, musí uchování po dobu 10 let zajistit insolvenční správce nebo jiná osoba určená soudem.

NÁLEŽITOSTI DAŇOVÉHO DOKLADU (FAKTURY):

- Označení – název a evidenční (pořadové) číslo, které přiřazuje podnikatel.
- Identifikace vystavitele faktury, tj. název resp. obchodní jméno, sídlo, IČO, DIČ, dále může být uvedeno číslo bankovního účtu, variabilní symbol.
- Identifikace odběratele zboží či služeb, tj. název resp. obchodní jméno, sídlo, IČO, DIČ.
- Popis předmětu plnění.
- Cena, případně informace o jednotkách a způsobu výpočtu konečné ceny.
- Samostatný výpočet DPH, je-li vystavitel plátce. Jsou-li součástí zdanitelného plnění uvedeného na daňovém dokladu plnění s různými sazbami daně, popř. osvobozené od daně, musí být na tomto dokladu uvedeny výše ceny bez daně celkem a výše daně celkem oddělené podle jednotlivých sazeb daně.
- Datum splatnosti (věc dohody mezi dodavatelem a odběratelem, maximálně však 60 dnů, ujednání splatnosti více než 60 dnů nesmí být vůči dodavateli hrubě nespravedlivé; bez dohody je splatnost 30 dní ode dne doručení faktury nebo dodání zboží/služby).
- Datum vystavení daňového dokladu.
- Datum uskutečnění zdanitelného plnění.
- Podpis a razítko vystavitele (oboje nepovinné).
- Informace, že vystavitel není plátce DPH.

DANĚ A CLA

DAŇ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB

- Předmětem daně: především příjmy z podnikání a další příjmy stanovené zákonem.
- Plátce: OSVČ.
- Sazba daně: 15 % a 23 % pro příjmy přesahující 36násobek průměrné mzdy.
- Zdaňovací období: kalendářní rok.
- Rozšíření povinnosti podat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob – od 1. 1. 2026 se povinnost podat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob nově vztahuje na všechny poplatníky, kteří byli alespoň část zdaňovacího období v paušálním režimu a jejichž daň není rovna paušální dani (týká se zdaňovacího období za rok 2026).

PAUŠÁLNÍ DAŇ

- Od 1. 1. 2021 mohou OSVČ jednou platbou vyřešit veškeré své odvodové a daňové povinnosti (daň z příjmů fyzických osob, odvody na sociální a zdravotní pojištění) tzv. paušální daní.
- Mohou využít jen OSVČ, které nejsou v úpadku, nejsou plátcí DPH, nemají příjmy ze závislé činnosti (s výjimkou příjmů, ze kterých je daň srážena srážkovou daní), nejsou společníky v.o.s. ani komplementáři k. s. a jejich příjmy z podnikání nepřesahují 2 miliony Kč ročně, mohou mít ostatní příjmy (např. z nájmu nebo kapitálového majetku) do výše 50 000 Kč ročně.
- Pro rok 2026 bylo třeba vstup do paušálního režimu oznámit do 12. 1. 2026 příslušnému finančnímu úřadu buď prostřednictvím datové schránky, nebo daňové datové schránky na portálu Moje daň. Zmeškání lhůty pro oznámení o vstupu do paušálního režimu je neprominutelné. Pokud bylo podáno oznámení již v minulosti a v režimu paušální daně se plynule pokračuje, další oznámení se podávat nemusí.

- Začínající podnikatel může do režimu paušální daně vstoupit se začátkem podnikání. Lhůta pro nahlášení je 8 dnů od zahájení činnosti. Podnikatel, který již podniká, může režim změnit vždy jen na začátku daňového období.
- V důsledku zvýšení limitu pro plátcovství DPH na 2 mil. Kč se od ledna 2023 zvýšila i hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu daně.
- Z důvodu velmi širokého rozpětí příjmů „paušalistů“ není měsíční paušální záloha pro všechny ve stejné výši, ale jsou zavedena 3 pásma odvozená od výše příjmů a uplatnitelného výdajového paušálu.
- I. Pásma – všechny OSVČ s ročními příjmy do 1 mil. Kč, dále OSVČ s příjmy do 2 mil. Kč s uplatnitelným 80% výdajovým paušálem a OSVČ s ročními příjmy do 1,5 mil. Kč s uplatnitelným 60% výdajovým paušálem.
- II. Pásma – OSVČ s ročními příjmy do 1,5 mil. Kč, které se z důvodu nižšího výdajového paušálu nevešly do prvního pásma, a OSVČ s ročními příjmy do 2 mil. Kč s uplatnitelným 60% výdajovým paušálem.
- III. Pásma – ostatní OSVČ s ročními příjmy do 2 mil. Kč, které se nevešly do nižšího pásma.

Výše měsíční zálohy na paušální daň pro rok 2026

Pásma	Celková paušální záloha	Daň z příjmů	Pojistné na důchodové pojištění	Pojistné na veřejné zdravotní pojištění
I. pásmo	9 984 Kč	100 Kč	6 578 Kč	3 306 Kč
II. pásmo	16 745 Kč	4 963 Kč	8 191 Kč	3 591 Kč
III. pásmo	27 139 Kč	9 320 Kč	12 527 Kč	5 292 Kč

- Měsíční zálohy jsou splatné vždy do 20. dne daného měsíce. V případě přihlášení se do paušálního režimu k 12. 1. 2026, je první záloha splatná k 20. 1. 2026, v případě přihlášení nového živnostníka v průběhu roku, je první a druhá záloha splatná až v následujícím měsíci po přihlášení do paušálního režimu. Daň je možné zaplatit i jednorázově na celý rok dopředu.
- V režimu paušální daně se nepodává daňové přiznání ani přehledy o příjmech a výdajích pro správu sociálního pojištění a příslušnou zdravotní pojišťovnu, kromě výjimky uvedené výše.

DAŇ Z PŘÍJMU PRÁVNICKÝCH OSOB

- Předmětem jsou příjmy (výnosy) po odečtení daňově odečitatelných² výdajů (nákladů) z veškeré činnosti právnických osob a z nakládání s majetkem.
- Plátce: právnická osoba, tj. například společnost s ručením omezeným.
- Sazba daně pro rok 2026: 21 %.
- Zdaňovací období: kalendářní rok, nebo hospodářský rok (12 měsíců začínajících jiným měsícem než leden); přechodné období může být kratší nebo delší než 12 měsíců.

DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

- Předmětem daně je dodání zboží, dovoz zboží nebo poskytnutí služby za úplatu v rámci uskutečňování podnikatelské činnosti. Některá plnění jsou od daně osvobozena, přičemž podnikatel poskytující tato osvobozená plnění má v některých případech nárok na odpočet DPH (např. vývoz zboží) a u jiných nárok na odpočet není (např. finanční služby).
- U vybraných elektronicky poskytovaných služeb lze DPH přiznávat pouze v ČR, i když jsou zákazníci také z jiných členských států EU. Při dodání elektronických služeb spotřebitelům mimo EU může podnikateli vzniknout povinnost registrovat se k DPH v zemi, kde spotřebitel bydlí.

² Vedle daňově odečitatelných existují i „jen“ účetně odečitatelné náklady.

- V případě záilkového prodeje zboží spotřebitelům do jiných členských států EU se nejprve uplatňuje česká DPH a při překročení obratu se musí podnikatel registrovat k DPH v zemi, kam je zboží zasíláno.
- Předmětem daně je to, co podnikatel k hodnotě statku či služby přidal svou ekonomickou činností. Každý daňový subjekt je povinen zdanit veškerou produkci, zároveň je mu umožněno, aby si snížil daňovou povinnost o výši daně, kterou sám zaplatil v cenách nákupu pro zamýšlenou produkci.
- Plátce: povinně se plátcem DPH stane osoba uskutečňující **ekonomickou činnost zejména:**
 - překročením obratu 2 000 000 Kč za předchozích 12 kalendářních měsíců,
 - pořízením zboží z jiného členského státu v EU v hodnotě nad 326 tisíc Kč, dopravního prostředku nebo zboží se spotřební daní,
 - přijetím služby od zahraniční osoby registrované k DPH jinde než v ČR, která nemá v ČR provozovnu, případně od osoby, která nemá v EU sídlo, místo podnikání, provozovnu, místo pobytu ani místo, kde se obvykle zdržuje, i když není registrována k DPH.
- Novela zákona o DPH zavedla od 1. 1. 2025 dva limity obratu:
 - 2 000 000 Kč – při překročení vzniká plátcovství od 1. ledna následujícího roku (obrat za rok 2025 zajímá podnikatele od ledna 2026).
 - 2 536 500 Kč (100 000 EUR) – plátcovství vzniká okamžitě po překročení tohoto obratu.
- Od 1. 7. 2025 došlo k osvobození od daně při vývozu zboží z Evropské unie a vracení DPH cestujícím ze třetích zemí.
- Od DPH je od července 2025 osvobozeno také dodání dokončené nemovitosti. Výjimkou je pouze první dodání bytu, domu či stavebního pozemku, resp. pozemku funkčně spojeného se stavbou – a to v případě, že se uskuteční v období do dvou let (do konce 23. kalendářního měsíce) po kolaudaci. Následné prodeje jsou již osvobozeny v zásadě bez nároku na odpočet. Dosud byla doba pro

možnost využití osvobození pět let od kolaudace, došlo tedy k jejímu zkrácení.

- Od 1. 1. 2026 je také účinná úprava principu reciprocit v rámci vrácení daně zahraničním subjektům z třetích zemí. Pro tento účel je vypracován seznam spolupracujících zemí. Podnikatelé obchodující s mezinárodními partnery by se měli seznámit s tím, kde budou nadále moci využívat institut vrácení DPH.

POZOR! Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (dále jen „konsolidační balíček 2023“) zavedl v oblasti DPH jen 2 sazby daně a výrazně omezil zboží a služby s nulovou sazbou.

- Sazba: základní sazba daně je 21 %, snížená sazba je 12 %.
- Zdaňovací období: měsíc, čtvrtletí (pouze na žádost plátce a při obratu do 10 mil. Kč ročně).
- Veškerá podání, která se týkají daně z přidané hodnoty, musí plátců daně podávat elektronicky, tj. přiznání k DPH, kontrolní hlášení, souhrnné hlášení, INTRASTAT (podává se na celní úřad).

Registrace k DPH

- Potenciální plátce daně nyní už nepočítá obrat za každých dvanáct bezprostředně předcházejících měsíců, ale pouze od prvního dne kalendářního roku – tj. výhradně za leden až prosinec.
- Pokud obrat v období od ledna do prosince 2025 překročí hranici 2 000 000 Kč (ale současně nepřekročí limit 2 536 500 Kč), stane se podnikatel plátcem DPH od 1. 1. 2026.
- Přihlášku k registraci k DPH podává podnikatel do 10 pracovních dnů od překročení dvoumilionového limitu (počítáno za 12 předcházejících měsíců). Plátcem daně se pak stane ode dne následujícího po překročení výše obratu.
- Pokud v daném kalendářním roce překročíte i další novou hranici obratu, částku 2 536 500 korun, stáváte se plátcem DPH od druhého dne po překonání tohoto limitu.

Podrobnosti o změnách, ke kterým došlo v roce 2025 a 2026 naleznete zde: [2026](#).

KONTROLNÍ HLÁŠENÍ K DPH

- Povinnost podávat kontrolní hlášení vzniká plátcům DPH.
- Jde o speciální daňové tvrzení, které nenahrazuje řádné daňové přiznání k DPH.
- Právnícké osoby podávají vždy měsíčně, fyzické osoby s přiznáním k DPH.
- Může být podáno pouze elektronicky.
- Za nesplnění povinnosti podat kontrolní hlášení, vzniká plátcovi povinnost uhradit pokutu v rozmezí od 1 000 Kč do 50 000 Kč (s možností prominutí). Správce daně může uložit pokutu až do 500 000 Kč tomu, kdo závažně ztěžuje nebo maří správu daní nepodáním kontrolního hlášení (§ 101h odst. 4 zákona o DPH).

ELEKTRONICKÁ EVIDENCE TRŽEB

- Od 1. 1. 2023 zrušena.
- V souvislosti s nástupem nové vlády se mezi zákony prosazované v roce 2026 řadí mj. také zákon, který by měl zavést efektivnější a k podnikatelům vstřícnější období někdejší elektronické evidence tržeb (EET 2.0) a s ní související úlevy pro podnikatele a živnostníky - například přímá daňová sleva pro evidující OSVČ, osvobození dobrovolného spropitného v gastronomii od daní a pojistných, nižší DPH pro nealkoholické nápoje v gastronomii (snížení z 21 % na 12 %), nižší daň z příjmů právníckých osob, zkrácení lhůty pro vrácení DPH z nezaplacených faktur a podobně. **Situaci je třeba sledovat.**

SPOTŘEBNÍ DANĚ – ZDAŇUJÍ VYBRANÉ VÝROBKY

1. Daň z minerálních olejů
2. Daň z lihu
3. Daň z piva
4. Daň z vína a meziproductů
5. Daň z tabákových výrobků

Plátcem je osoba, která:

- provozuje daňový sklad, je příjemcem, odesílatelem nebo výrobcem zdaněných produktů,
 - zdaněné produkty dováží (přijímá) nebo poskytl zajištění daně,
 - produkty skladuje, dopravuje.
- Od 1. 1. 2026 došlo ke zvýšení sazeb spotřební daně z cigaret, tabáku ke kouření, doutníků a cigarillos o 5 %. Stejným tempem porostou sazby spotřební daně u těchto výrobků i v roce 2027. V letech 2026–2027 rovněž dojde k navýšování sazeb spotřební daně u zahříváného tabáku, a to tempem 15 % ročně.
 - Zvýšení sazeb spotřební daně se v České republice bude v roce 2026 aplikovat i u nově zdaňovaných výrobků, které uživatelům slouží jako substitut tradičních tabákových výrobků. Sazba spotřební daně z náplní do elektronických cigaret, nikotinových sáčků a ostatních tabákových výrobků (žvýkáci a šňupací tabák) vzroste o 50 %. S nárůstem sazeb je u těchto výrobků nutné počítat i v roce 2027, kdy v případě náplní do elektronických cigaret sazba spotřební daně dosáhne úrovně 10 Kč/ml, u nikotinových sáčků to bude 1,7 Kč/g.
 - Zvýšení daně z lihu v souladu s principy ochrany veřejného zdraví – v roce 2026 se sazba daně navýší o 5 %. Na základě trvalé výjimky dojednané v EU se bude nadále uplatňovat poloviční sazba daně u produktů z pěstitelského pálení pro vlastní spotřebu pěstitelé. Pro ilustraci, výše spotřební daně z lihu v roce 2025 činila v případě půl litru 40% lihoviny 78,20 Kč, v roce 2026 vzroste spotřební daň u tohoto produktu na 82,10 Kč, tedy o 3,90 Kč.
 - Sazba: je různá podle typu zboží, tedy (stav leden 2026):
 - **Daň z minerálních olejů** – dle druhu od 472 Kč/1000 litrů (1 tunu) po 12 840 Kč/1000 litrů (1 tunu).
 - **Daň z lihu** – Základní sazba: 41 050 Kč/hl čistého lihu (nárůst o 5 % oproti roku 2025). Pro destiláty z vlastního ovoce v limitu do 30 litrů čistého alkoholu na domácnost platí snížená sazba 20 550 Kč/hl (205,50 Kč/litr).

- **Daň z piva** – základní sazba je 32 Kč/hl za každé celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny s tím, že sníženou sazbu mají malé pivovary určenou podle objemu výroby, zde se sazba pohybuje od 16 Kč – 28,80 Kč/hl.
- **Daň z vína a meziproductů** – 2 340 Kč/hl (tiché víno je od daně osvobozeno).
- **Daň z tabákových výrobků** je pro cigarety v rozmezí 2,39 až 4,66 Kč za kus, u doutníků a cigarillos 2,78 Kč/kus, pro tabák ke kouření 3 650 Kč/kg (snížená 654 Kč/kg), ze zahříváných tabákových výrobků 4,57 Kč/g, ostatních tabákových výrobků 1,2 Kč/g, náplně do elektronických cigaret 7,5 Kč/ml, nikotinové sáčky a ostatní nikotinové výrobky 1,2 Kč/g.
- Zdaňovací období: jeden kalendářní měsíc.
- Správu vykonávají celní orgány.

SILNIČNÍ DAŇ

- Novela zákona o dani silniční:
- Změny účinné od 1. 7. 2025 (uplatní se zpětně za celé zdaňovací období roku 2025, tj. od 1. 1. 2025):
 - nové kódy vozidel vyplněné do daňového přiznání, které mají vzduchový závěs hnací nápravy,
 - nižší výše daně u vozidel se vzduchovým závěsem hnací nápravy.
- Změny účinné od 1. 1. 2026 (uplatní se v daňovém přiznání podávaném za zdaňovací období 2026):
 - upravené výše daně (dělitelné číslem 12) u vozidel s jiným závěsem hnací nápravy,
 - zrušení slevy na dani u vozidel uskutečňujících kombinovanou dopravu s využitím vodní cesty.
- V nedávné minulosti byla zrušena silniční daň u osobních automobilů, autobusů a nákladních aut do 12 tun. Ty jsou vymezeny silničními vozidly kategorie N2 a N3 a jejich přípojnými vozidly

kategorie O3 nebo O4, pokud jsou registrována v registru silničních vozidel v ČR.

- Současně byly u nadále zdanitelných vozidel (nákladní automobily N s druhem karoserie BA nebo BB, tahače návěsů a silniční tahače a přívěsy) sníženy roční sazby na úroveň minimálních sazeb dle směrnice Euroviněta a došlo ke zjednodušení jejich danění.
- Dochází také ke zrušení snižování sazeb daně v závislosti na datu první registrace vozidla, čímž dochází ke zjednodušení výpočtu daně.
- Zároveň je zrušena povinnost platit čtvrtletní zálohy silniční daně, čímž dochází k významnému snížení administrativy pro podnikatele.
- Zdaňovací období: kalendářní rok.
- Daňové přiznání se podává k 31. 1. za předchozí rok, ve kterém bylo vozidlo používáno/podléhalo silniční dani.

DAŇ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ

- Je tvořena daní z pozemků a daní ze staveb a jednotek – obě daně mají odlišný způsob zdanění.
- Plátce daně: zpravidla vlastníků pozemku resp. stavby nebo jednotky.
- Sazba: daň z pozemků se do konce roku 2023 pohybovala v rozmezí 0,20 až 5 Kč/m², základní sazba daně ze staveb a jednotek byla 2 Kč/m², přičemž sazba daně u prostor sloužících k podnikání činila až 10 Kč/m² dle oboru podnikání. **Od 1. 1. 2024 se sazby daně z nemovitých věcí zvyšují průměrně o 80 %.** Nově se zvýšení daně z nemovitých věcí bude aplikovat i na všechny místnosti sloužící k podnikání v oboru ubytování bez ohledu na to, zdali se jedná o nebytový prostor. V rámci zvýšení sazeb dochází i k nárůstu částky u základní sazby z jednotek z 2 Kč na 3,50 Kč za 1 m².
- Změna se dotkne i zvýšení minimální celkové daně za spoluvlastnický podíl, která bude činit 90 Kč. Zároveň dochází ke zvýšení hranice pro vyměření daně na 50 Kč.
- Nově se od 1. 1. 2024 zavádí inflační koeficient, kterým se násobí výsledná daň z pozemků a výsledná daň ze staveb a jednotek. Pro

zemědělské pozemky je inflační koeficient vždy 1, protože při stanovení základu daně u těchto pozemků se již inflace zohledňuje. Změnu inflačního koeficientu bude vyhlášovat MF formou sdělení zveřejněného ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv do 30. 6. kalendářního roku, který bezprostředně předchází zdaňovacímu období. Meziročně může dojít ke zvýšení inflačního koeficientu maximálně o 20 % (tj. o jednu pětinu).

- Na zdaňovací období roku 2024 je inflační koeficient stanoven na základě přechodných ustanovení zákona o dani z nemovitých věcí ve výši 1.
- Zdaňovací období: kalendářní rok podle stavu k 1. lednu každého roku.
- Daňové přiznání se podává k 31. 1. jen jednou, znovu jen pokud dojde ke změně skutečností (např. prodej části pozemku).
- Splatnost daně je vždy do 31. května daného roku.
- Poplatníci daně z nemovitých věcí mohou využít službu Předvyplnění daňového přiznání údaji z finančního úřadu a katastru nemovitostí, která je dostupná na portálu MOJE daně (<https://adisspr.mfcr.cz/pmd/home>).

ZDANĚNÍ NABYTÍ A PRODEJE NEMOVITÝCH VĚCÍ

- Prodej nemovitých věcí je posuzován jako příjem podle zákona o dani z příjmu. Pro nemovité věci, u nichž došlo k povolení vkladu od 1. 1. 2021 dále, platí prodloužení tzv. časového testu z dosavadních 5 na 10 let – příjem z jejich prodeje (rozdíl mezi nabývací a prodejní cenou snížený o náklady spojené ponejvíce s modernizací a rekonstrukcí nemovitosti) podléhá zdanění jako příjem, pokud mezi datem jejich pořízení a jejich prodejem neuplynula doba 10 let (v opačném případě je příjem osvobozen).
- Vzhledem k rozsáhlosti změn, které u zdaňování nemovitostí proběhly v roce 2020, doporučujeme konzultovat s daňovým poradcem.
- Změny oceňování nemovitých věcí – od 1. 1. 2026 se novelou oceňovací vyhlášky aktualizují základní ceny některých staveb pro porovnávací způsob ocenění a mění se koeficienty změny cen

staveb. V souvislosti s aktuálním zněním stavebního zákona se pro účely oceňování pozemků určených k zastavění nově používá pojem „rozhodnutí o povolení záměru“. Změny reagují na vývoj cen na trhu s nemovitými věcmi v České republice a jejím cílem je přispět k jejich objektivnějšímu oceňování.

OSTATNÍ DANĚ

Daň z energetických produktů (ekologické daně)

- Zdaňují se vybrané energetické produkty – uhlí, plyn, elektřina.
- Správu vykonávají celní orgány.

Daň z hazardních her

- Od 1. 1. 2024 došlo u vybraných druhů hazardních her ke změnám sazeb daně z hazardních her (daň platí provozovatel). Sazby se liší podle druhu hry (např. technické hry, živé hry, kurzové sázky aj.) a je nutné vycházet z aktuálního znění zákona o dani z hazardních her.
- Základní sazba 35 % uplatňovaná u loterií a technických her zůstává pro rok 2026 ve stávající výši.
- Zároveň dochází k širším úpravám v zákoně o hazardních hrách, které mají kromě zefektivnění daně právní úpravy (např. úpravou blokace nelegálního hazardu) i podstatný cíl dalšího zvýšení ochrany hráčů hazardních her. To se týká např. úpravy nastavení sebeomezujících opatření, zjednodušení zápisu do rejstříku vyloučených osob z hazardních her atd.

Daň z neočekávaných příjmů

- V letech 2023–2025 byla v ČR zavedena dočasná mimořádná daň (windfall tax) pro vybrané mimořádně ziskové subjekty (zejména z bankovníctví a energetiky). Sazba byla 60 % a aplikovala se na tzv. mimořádný základ daně, který se odvozoval od srovnání se základy daně z předchozích let navýšenými o 20 %. Pro rok 2026 se tato daň standardně neuplatňuje.

Další změny s účinností od 1. 1. 2026:

- **Změny denních sazeb příspěvku do garančního fondu při nesplnění povinnosti pojištění odpovědnosti z provozu vozidla**
– mění se výše příspěvku, který platí provozovatelé vozidel do garančního fondu v případě, že neplní svoji povinnost mít sjednáno povinné pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Výše sazeb tohoto příspěvku je u jednotlivých kategorií vozidel upravena tak, aby tyto sazby reflektovaly změny ve výši sazeb pojistného, ke kterým došlo od roku 2017, kdy byla výše sazeb příspěvku naposledy upravena. V průměru se sazby zvyšují o cca 30 % s tím, že u jednotlivých kategorií se navýšení liší, protože se liší i výše pojistného na trhu, které u jednotlivých kategorií odráží míru rizika na základě vyhodnocení škodného průběhu. Pro srovnání, průměrné pojistné se od roku 2017 zvýšilo o 25 % a průměrná škoda hrazená z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla se zvýšila o 55 %. Řidičů a provozovatelů, kteří řádně plní povinnost pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, se tato změna nijak nedotkne.

CLA

- Základem je celní hodnota zboží, tzn. kupní cena zboží a hodnota dopravy na hranice.
- Sazba určena celním sazebníkem podle druhu zboží (zařazení do celní nomenklatury) a původu zboží (možnost využití celních preferencí).
- Správu vykonávají celní orgány – celní řízení elektronické.
- Celní předpisy vč. sazeb shodné pro celou EU.

POPLATKY

- Poplatek je jednorázová nebo opakovaně hrazená peněžní částka, která je hrazena plátcem příjemci poplatku. Ve většině případů se jedná o poplatek pro veřejnoprávní subjekt (např. živnostenský úřad při ohlašování živnosti, stavební úřad při žádosti o stavební povolení nebo soud při podání žaloby) buď za úkon nebo z jiných důvodů (např. televizní a rozhlasový poplatek, místní poplatek z odpadů)
- Správní poplatky

- Soudní poplatky
- Místní poplatky
- Poplatky právníkům osobám vykonávajícím kolektivní správu autorských majetkových práv (OSA, INTERGRAM)
- Od 1. 1. 2024 jsou zrušeny kolkové známky, lze použít (po přechodnou dobu) jen ty zakoupené před 1. 1. 2024, jinak musí být všechny poplatky hrazeny převodem na účet, nebo hotovostně. Od 1. 1. 2025 není možné hradit soudní poplatky kolkovými známkami.

ODVODOVÉ POVINNOSTI OSVČ

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) mají povinnost platit pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na zdravotní zabezpečení.

Pojistné na sociální zabezpečení se platí ve výši 29,2 % z vyměřovacího základu, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou důchodového pojištění (tato část pojistného je povinná) a 2,7 % z vyměřovacího základu na nemocenské pojištění, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou nemocenského pojištění (účast na nemocenském pojištění je dobrovolná). **Roční vyměřovací základ** pro odvod pojistného je stanoven **od roku 2024 jako 55 % daňového základu** za kalendářní rok, za který se pojistné platí. **Minimální vyměřovací základ** je stanoven pro rok 2024 ve výši 30 % průměrné mzdy a bude až do roku 2026 narůstat o 5 %. Začínající OSVČ může s počátkem podnikání platit zálohy jen ve výši stanovené z minimálního vyměřovacího základu, po podání přehledu o příjmech a výdajích (podle data podání daňového přiznání, nejčastěji do 1 měsíce po podání daňového přiznání), ale následně doplatí pojistné dle skutečných příjmů a dle ročního vyměřovacího základu si stanoví zálohy na následující rok.

 POZOR! Nová vláda chce zvýšení minimálního vyměřovacího základu na rok 2026 snížit, nicméně dokud tato úprava nebude účinná (tj. platně schválena Parlamentem ČR, podepsána prezidentem a vyhlášena ve Sbírce zákonů), je třeba platit zálohy ve stanovené výši.

Pro rok 2026 je minimální záloha na sociální zabezpečení stanovena na 5720 Kč.

Pojistné na zdravotní pojištění platí OSVČ ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu. Vyměřovacím základem je 50 % průměrné mzdy. Minimálním ročním vyměřovacím základem je v případě zdravotního pojištění dvanáctinásobek 50 % průměrné mzdy. Začínající OSVČ může – stejně jako u sociálního pojištění – hradit minimální zálohy a po podání přehledu o příjmech a výdajích doplatí pojistné dle skutečných příjmů a v návaznosti na vyměřovacím základu vypočteném dle skutečných příjmů si stanoví zálohy na další rok.

STATUTÁRNÍ ORGÁN

Statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným je jednatel (nebo více jednatelů), statutárním orgánem akciové společnosti s monistickým systémem řízení je správní rada, která může být i pouze jednočlenná. Statutárním orgánem akciové společnosti s dualistickým systémem řízení je představenstvo.

PODMÍNKY VÝKONU FUNKCE STATUTÁRNÍHO ORGÁNU:

- Plná svéprávnost.
- Bezúhonnost ve smyslu živnostenského zákona.
- Neexistence překážky provozování živnosti.
- Neexistence překážky výkonu funkce dle zákona o obchodních korporacích (insolvence).
- Neexistence soudního rozhodnutí o vyloučení člena orgánu z funkce.

POZOR! Ministerstvo spravedlnosti vede neveřejný rejstřík evidence osob vyloučených z výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace, kam se zapisují lidé, kteří byli rozhodnutím soudu vyloučeni z výkonu funkce člena statutárního orgánu, dále lidé, kterým byl uložen zákaz činnosti zakládající překážku výkonu funkce nebo kteří byli odsouzeni pro trestný čin zakládající překážku výkonu funkce či na jejichž majetek byl prohlášen konkurs. V evidenci jsou obdobně vedeny i právnické osoby. Evidence je neveřejná a data z ní budou poskytnuta jen soudům či notářům a osobám, kterých se týkají.

SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE STATUTÁRNÍHO ORGÁNU MUSÍ BÝT:

- písemná a jednoznačně stanovit výši odměny (vymezit všechny složky odměny, způsob výpočtu, pravidla pro výplatu zvláštních odměn), jinak se má za to, že je výkon funkce bezplatný;
- schválena nejvyšším orgánem společnosti (zpravidla valnou hromadou společnosti), jinak není účinná.

PŘÍMÁ ODPOVĚDNOST STATUTÁRNÍHO ORGÁNU VŮČI TŘETÍM OSOBÁM:

- Pokud byl statutární orgán povinen nahradit společnosti škodu a nenahradil ji.
- Pokud se věřitel na společnosti nemůže domoci úhrady dluhu a člen statutárního orgánu neprokáže, že jednal s péčí řádného hospodáře.
- Statutární orgán ručí do výše, do které nenahradil společnosti škodu, kterou je povinen nahradit, a to svým vlastním majetkem.
- V případě porušení povinnosti řádného hospodáře je statutární orgán povinen vydat prospěch, který mu takovou činností vznikl (např. uzavření smlouvy nevýhodné pro společnost, ale ze které měl užitek).
- V případě insolvence je statutární orgán povinen vydat získaný prospěch za dobu 2 let předcházejících právní moci rozhodnutí o úpadku, soud může rozhodnout, že ručí za dluhy společnosti.

PODNIKATEL JAKO ZAMĚSTNAVATEL

MZDOVÉ NÁKLADY NA ZAMĚSTNANCE

Mzdové náklady na zaměstnance tvoří hrubá mzda zvýšená o odvody zaměstnavatele na pojistném, tj. 24,8 % na sociálním pojištění a 9 % na zdravotním pojištění (příklad: hrubá mzda 20 000 Kč, 24,8 % sociální pojištění, tj. 4 960 Kč, 9 % zdravotní pojištění, tj. 1 800 Kč, tedy celkové náklady 26 760 Kč). Celkový odvod ČSSZ a příslušné zdravotní pojišťovně je součet odvodů za zaměstnavatele a srážek z hrubé mzdy zaměstnance. Zaměstnanci se z hrubé mzdy sráží 7,1 % na pojistné na sociální zabezpečení (6,5 % na sociální pojištění a 0,6 % na nemocenské pojištění) a 4,5 % na zdravotní pojištění.

V případě zaměstnanců zařazených do 4. kategorie rizikových prací je odvod zaměstnavatele na pojistné na sociální zabezpečení 27,8 % z hrubé mzdy zaměstnance. U zaměstnanců, kteří jsou zařazení do 3. kategorie rizikových prací je zaměstnavatel povinen zaměstnanci na základě jeho žádosti přispívat na jeho dobrovolné produkty spoření na stáří. Podrobnosti právní úpravy naleznete v zákonech č. 589/1992 Sb. a č. 324/2025 Sb.

- **Nový zákon o povinném příspěvku na produkty spoření na stáří**
– zaměstnavatelé jsou povinni platit zaměstnancům, kteří u nich vykonávají rizikovou práci zařazenou do třetí kategorie pro vybrané faktory pracovních podmínek, povinný příspěvek na jejich penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření ve výši 4 % z vyměřovacího základu. Cílem změny je přispět k tomu, aby tito zaměstnanci mohli na svých soukromých penzijních produktech nashromáždit peněžní prostředky, z nichž by mohli financovat své životní potřeby v letech před vznikem nároku na důchod ze státního důchodového pojištění.

POZOR! Jste-li zaměstnavatelem, můžete od 1. února 2023 ušetřit na pojistném na sociální zabezpečení, a to snížením sazby o 5 %. Sleva na pojistném se vás týká jen, pokud zaměstnáváte – osoby starší 55 let, rodiče nebo osoby nahrazující péči rodičů dětí do 10 let věku, osoby pečující o blízkou osobu závislou na pomoci jiné osoby, osoby studující na střední škole nebo vysoké škole, osoby se zdravotním postižením na nechráněném trhu práce nebo osoby na rekvalifikaci. Podmínkou nároku na slevu je sjednaná kratší pracovní doba, nejméně 8 hodin a nejvíce 30 hodin týdně s výjimkou osob mladších 21 let, ty mohou pracovat na plný úvazek a zároveň na ně lze uplatnit slevu na pojistném. Chcete-li slevu uplatnit, včas se informujte o podrobnostech. Záměr je potřeba oznámit ČSSZ prostřednictvím ePortálu zaměstnavatele. Protože sleva náleží za každého zaměstnance pouze jednou, a to i v případě, kdy bude mít zaměstnanec více zaměstnání s kratší týdenní pracovní dobou u různých zaměstnavatelů, musí být zavedena evidence záměrů uplatňovaných slev, aby nedocházelo ke zneužívání.

ZÁKLADNÍ POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

- Registrace zaměstnanců u ČSSZ, příslušné zdravotní pojišťovny, registrace zaměstnavatele u příslušného finančního úřadu (plátce daně z příjmů FO vybírané srážkou, plátce daně z příjmů FO ze závislé činnosti).
- Zákonné pojištění odpovědnosti za škodu (pracovní úrazy, nemoci z povolání).
- Zajištění uplatňování předpisů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany (BOZP, PO).
- Zajištění pracovnělékařských služeb, od roku 2023 nejsou pro zaměstnance zařazené do 1. a 2. kategorie bez rizika povinné preventivní prohlídky, pokud tak nestanoví vnitřní předpis nebo o to zaměstnavatel nebo zaměstnanec nepožádá.
- Vedení a archivace personální dokumentace (mzdová agenda, osobní spisy).
- Vnitřní předpisy, pracovní řád, organizační směrnice, interní pokyny.

Pozor od 1. 1. 2026 je platný zákon o jednotném měsíčním hlášení (dále jen JMHZ), který spojí do jednoho formuláře celou řadu registračních a ohlašovacích povinností zaměstnavatele, a to nejen vůči ČSSZ, ale i vůči finanční správě, Úřadu práce a Českému statistickému úřadu. V plném rozsahu bude účinný od 1. 4. 2026. Podrobnosti o změnách a podávání hlášení naleznete na webu ČSSZ: <https://www.cssz.cz/web/cz/jednotne-mesicni-hlaseni-zamestnavatele-jmh-z>.

Změny související se zavedením jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatele (JMHZ) - Pro plátce daně se na přechodnou dobu zavádí oznamovací povinnost v rozsahu individualizovaných údajů o poplatnících daně z příjmů ze závislé činnosti, které budou později uváděny v hlášení k záloze. Tato povinnost se nevztahuje na vybrané subjekty podle § 38j odst. 11 zákona o daních z příjmů.

PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAH = PRACOVNÍ SMLOUVA

- Povinně písemná.

3 základní povinné náležitosti, které jsou podmínkou platnosti:

- druh práce,
- místo výkonu práce,
- den nástupu do práce.

Vzor naleznete zde <https://www.mpsv.cz/web/cz/prace-a-pravo#vzory>.

Další ujednání:

- Mzda – v roce 2026 činí minimální měsíční mzda 22 400 Kč a minimální hodinová mzda 134,40 Kč.
- Novela zákoníku práce účinná od 1. 1. 2025 přinesla zásadní změny v oblasti odměňování zaměstnanců v České republice. Jednou z nejvýznamnějších novinek bylo zrušení zaručené mzdy pro podnikatelskou sféru a zavedení zaručeného platu pro zaměstnance ve veřejné správě a dalších organizacích.
- Smluvní mzda – přímo sjednaná zpravidla v pracovní smlouvě, každá její změna musí být též dohodnuta oběma stranami.

- Mzda určená mzdovým výměrem – její výši může zaměstnavatel jednostranně měnit. Mějte však vždy na paměti zásadu, že zaměstnancům za stejnou práci náleží stejná odměna.
- Je-li mzda sjednána, lze přímo v pracovní smlouvě sjednat paušální odměnu za práci přesčas. V případě mzdového výměru takto postupovat nelze.
- Minimální dovolená: 4 týdny v kalendářním roce. Poskytuje-li se zaměstnanci dovolená v několika částech, musí alespoň jedna část činit nejméně 2 týdny vcelku, pokud se zaměstnanec se zaměstnavatelem nedohodne na jiné délce čerpané dovolené.

Novinky v oblasti zaměstnaneckých akcí

Pro zaměstnanecké akcie a zaměstnanecké opce budou od ledna 2026 existovat dva režimy. První, který příjmy z realizace opcí, resp. akcí považuje za příjem ze závislé činnosti (podle § 6 zákona o daních z příjmů), tento režim se uplatňuje již nyní. Druhý režim bude pro příjmy z realizace **tzv. kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí**, v tomto případě bude dosažený příjem považován za tzv. ostatní příjem (podle § 10 zákona a daních z příjmů). Aby bylo možné opci považovat za kvalifikovanou zaměstnaneckou opci, je stanovena v zákoně řada podmínek (např. doba zaměstnání, doba držení opce, výše podílu). Ke zdanění dojde až při realizaci/prodeji akcie/ obchodního podílu spojeného s kvalifikovanou zaměstnaneckou opcí, a to na základě podání daňového přiznání.

DOHODY O PRACÍCH KONANÝCH MIMO PRACOVNÍ POMĚR

- Musí být uzavřeny písemně.
- Dohoda o pracovní činnosti (DPČ) – maximum 20 hodin týdně v průměru za období 52 týdnů, z hlediska odvodů (nad příjem 4 500 Kč měsíčně) stejný režim jako pracovní smlouva.
- Dohoda o provedení práce (DPP) – 300 hodin v kalendářním roce. Povinnost srážet a odvádět sociální a zdravotní pojištění od 1. 1. 2026 od příjmu 12 000 Kč.
- DPČ / DPP – neplatí pravidla pro: odstupné, skončení pracovního poměru. Tato pravidla lze sjednat. Nejsou-li sjednána pravidla pro

výpověď, je výpovědní doba 15 dní. Okamžité zrušení je možné ze stejných důvodů jako u pracovního poměru.

Vzor naleznete zde <https://www.mpsv.cz/web/cz/prace-a-pravo#vzory>

POZOR od 1. 10. 2023 a dále od 1. 1. 2024 došlo k významným změnám v oblasti dohod. Zaměstnanci zaměstnaní na základě dohod mají stejná práva na informace o pracovněprávním vztahu jako pracovníci zaměstnaní na základě pracovní smlouvy. Zaměstnavatel má povinnost předem rozvrhovat pracovní směny, pokud se výslovně nedohodne se zaměstnancem jinak, je povinnost dodržovat nepřetržité odpočinky, poskytovat příplatky za víkendovou práci. S účinností od 1. 1. 2024 dohody zakládají nárok na dovolenou, doba dovolené u DPP se započítává do rozsahu 300hodin ročně.

Změny od 1. 1. 2026 - zaměstnanci na rodičovské dovolené mohou u svého zaměstnavatele na základě dohody o provedení práce (DPP) nebo dohody o pracovní činnosti (DPČ) vykonávat stejnou práci, jakou mají smluvenu v pracovní smlouvě.

Závislá práce – podstatou závislé práce je osobní a hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Právě tato závislost je rozhodující při posuzování, zda je na místě uzavřít pracovní poměr nebo zda lze spolupráci nastavit v režimu obchodního vztahu (tedy dvou samostatně podnikajících podnikatelů) či zda jde o přátelskou výpomoc (zcela neformální jednání, na které se zákon nevztahuje).

Před uzavřením pracovního poměru je potřeba:

- Vstupní zdravotní prohlídka povinnost - vstupní prohlídky pro nerizikové profese (1. kategorie prací) se ruší, ale může být vyžadována zaměstnavatelem nebo zaměstnancem. Platí i pro dohody (DPP/DPČ).
- Seznámit uchazeče s právy a povinnostmi, které z pracovní smlouvy vyplývají, s pracovními podmínkami a podmínkami odměňování, za nichž má práci konat, a povinnostmi, které vyplývají ze zvláštních právních předpisů vztahujících se k práci, která má být předmětem pracovního poměru.

- Získat potřebné osobní údaje o zaměstnanci, k získání těchto údajů slouží zejména osobní dotazník a potvrzení o zaměstnání od posledního zaměstnavatele (tzv. zápočtový list).

S nástupem do zaměstnání:

- Podepsat pracovní smlouvu (nejpozději v den nástupu).
- Seznámit zaměstnance s vnitřními předpisy (například pracovním řádem) platnými u zaměstnavatele.
- Seznámit zaměstnance s předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Doba určitá

- Nesmí přesáhnout dobu 3 let a může být ode dne vzniku pracovního poměru opakována nejvýše dvakrát. Za opakování pracovního poměru na dobu určitou se považuje i jeho prodloužení. (Příklad: 1. 9. 2014 uzavřena pracovní smlouva na dobu určitou do 30. 6. 2015, 1. 9. 2015 uzavřena smlouva opět na dobu určitou do 30. 6. 2016, která byla následně prodloužena do 30. 7. 2016. Tím jsou možnosti vyčerpány a další pracovní poměr na dobu určitou uzavřít nelze, resp. lze opět až za 3 roky).
- Opakovaně lze uzavírat pracovní smlouvy na dobu určitou u zaměstnavatelů, u nichž jsou dány vážné provozní důvody nebo důvody spočívající ve zvláštní povaze práce (například zaměstnávání sezónních pracovníků – v zimě pracuje jako vlekář, v létě jako plavčík) a dále v případech zástupů za mateřskou, resp. rodičovskou dovolenou. V těchto případech lze překročit tři opakování, ale celková doba, po kterou k opakovanému uzavírání pracovní smlouvy na dobu určitou docházelo, nesmí překročit 9 let.

Zkušební doba

- Od 1. 6. 2025 nesmí být delší než 4 měsíce po sobě jdoucí ode dne vzniku pracovního poměru u řadových zaměstnanců nebo nesmí být delší než 8 měsíců u vedoucího zaměstnance. V žádném případě nesmí být sjednána delší, než je polovina sjednané doby trvání pracovního poměru.
- Musí být sjednána písemně, a to přede dnem nástupu do práce, jinak není sjednána.

SKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU

Možnosti

- Písemná dohoda o rozvázání pracovního poměru, v níž musí být dohodnuto datum skončení.
- Výpověď:
 - písemně,
 - výpovědní doba 2 měsíce (lze sjednat delší výpovědní dobu), která nově běží ode dne doručení druhé straně,
 - v případě výpovědi z důvodu porušení kázně je výpovědní doba 1 měsíc;
 - zaměstnavatel pouze ze zákonných důvodů (§ 52 zákoníku práce),
 - zaměstnanec z jakéhokoli důvodu resp. i bez důvodu,
 - zákaz v ochranné době (např. dočasná pracovní neschopnost, mateřská dovolená),
 - zaměstnanec má nárok na odstupné.
- Okamžité zrušení pracovního poměru – zaměstnavatel i zaměstnanec jen ze zákonných důvodů.
- Zrušení pracovního poměru ve zkušební době – může zaměstnanec i zaměstnavatel bez udání důvodů.
- Uplynutím doby – v případě pracovního poměru na dobu určitou.

Osobní spis zaměstnance:

- Základní informace – osobní údaje.
- Pracovněprávní dokumentace – smlouvy, hodnocení, příjmy a požitky, kvalifikace, evidence pracovní doby.

Tip: pokud chce zaměstnavatel na své webové stránky umístit například fotografie zaměstnanců, je nutný jejich výslovný písemný souhlas.

ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ

- Zaměstnávání cizinců (tj. osob, které nejsou státními občany států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru nebo

Švýcarska), se vedle obecných podmínek zákoníku práce řídí také zákonem o zaměstnanosti.

- Zaměstnavatel je povinen oznámit příslušné pobočce Úřadu práce volné pracovní místo a jeho charakteristiku (druh, místo výkonu, předpoklady pro výkon apod.).
- Zaměstnávat lze pouze cizince, který má:
 - povolení k zaměstnání nebo
 - zaměstnaneckou kartu nebo
 - modrou kartu.

Podrobnosti o zaměstnávání cizinců naleznete také v příručce [Příručka Zaměstnávání cizinců – Hospodářská Komora](#).

Zaměstnavatel je povinen informovat krajskou pobočku Úřadu práce o nástupu cizince i občana EU do zaměstnání.

Změny v nahlašování zaměstnanců přinese i JMHZ, je třeba sledovat, protože vedle nelegální práce bude sankcionována i nehlášená práce.

NEJČASTĚJŠÍ KONTROLY ZE STRANY STÁTNÍCH ORGÁNŮ

DAŇOVÁ KONTROLA

Finanční úřad kontroluje správnost plnění daňových povinností. V praxi k finanční kontrole zpravidla dochází tehdy, pokud podnikatel dlouhodobě vykazuje ztrátu nebo si nadměrně odpočítává DPH.

Povinnosti správce daně ve vztahu ke kontrolovanému podnikateli:

- zachovávat mlčenlivost o veškerých skutečnostech, které v průběhu kontroly zjistí,
- provádět kontrolu tak, aby co nejméně zatěžovala kontrolovaného podnikatele (například dbát na dodržení 30denní lhůty k vrácení převzatých podkladů),
- seznamovat podnikatele se všemi písemnými výstupy,
- umožnit nahlížení do spisů,
- pořizovat písemné záznamy,
- řešit námitky,
- sepsat závěrečnou zprávu o daňové kontrole.

Podnikatelé mohou až do okamžiku faktického zahájení daňové kontroly podat dodatečné daňové přiznání a opravit tak chyby v řádném daňovém přiznání. Pokud chybu odhalí až správce daně při daňové kontrole, navýší částku doměřené daně o 20 % penále, v případě dobrovolného přiznání se tato sankce neaplikuje. V obou případech se však uplatní úrok z prodlení.

Práva správce daně ve vztahu ke kontrolovanému podnikateli:

- na informaci ohledně vnitřní struktury a fungování podnikatele,
- předložení a zapůjčení dokumentace,
- předložení dokladů rozhodných pro ověření správnosti vykázaného základu daně,

- prokázání totožnosti všech osob zúčastněných na řízení,
- vyslechnout kteroukoliv osobu jako svědka,
- ověřovat oprávněnost osob jednat za daňový subjekt.

INSPEKCE PRÁCE

Státní úřad inspekce práce kontroluje dodržování pracovněprávních vztahů a pracovních podmínek, tj. dodržování pravidel zákona o zaměstnanosti a zákoníku práce a předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Nejčastější kontroly v praxi:

- nelegální zaměstnávání cizinců,
- závislá práce neboli švarcsystém,
- podmínky odměňování včetně příplatků případně poskytování náhradního volna,
- dodržování pracovní doby včetně práce přesčas a dob odpočinku či přestávek,
- podmínky zaměstnávání brigádníků.

Co inspekce práce nekontroluje:

Uspokojování individuálních nároků zaměstnanců vůči zaměstnavateli, například vymáhání mzdy nebo vymáhání potvrzení o zaměstnání.

Výše pokut závisí na závažnosti porušení zákona. V praxi jsou nejčastěji udělovány pokuty v řádech tisíců až desítek tisíců korun.

Od 1. 1. 2026 zaměstnavatelé nově ohlašují pracovní úrazy a zasílají záznamy o pracovních úrazech prostřednictvím portálu Státního úřadu inspekce práce, a to výhradně elektronicky - <https://www.mpsv.cz/app/suip-portal/>.

ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE

Má širokou působnost, nejčastěji kontroluje:

- jakost zboží nebo výrobků (kromě potravin), zdravotní nezávadnost, podmínky pro skladování a dopravu,
- používání ověřených a schválených měřidel při prodeji zboží,
- dodržování podmínek pro poskytování určitých služeb a provozování některých specifických činností,
- povinné označení při uvádění výrobků na trh, popřípadě doložení předepsaného certifikátu,
- bezpečnost výrobků uváděných na trh.

Za méně závažná porušení zákona mohou inspektoři ČOI uložit příkazem na místě blokovou pokutu do 10 000 Kč, a to i fyzickým osobám prodávajícím produkty z vlastní drobné chovatelské či pěstitelské činnosti, anebo lesní plodiny. Kromě finančních sankcí uplatňuje ČOI i zákazy prodeje výrobků, respektive zákazy uvádění výrobků na trh.

Podrobnosti o kontrolách naleznete také v příručce ke kontrolám [Příručka ke kontrolám – Hospodářská Komora](#).

DOBROVOLNÉ SKONČENÍ PODNIKÁNÍ

- OSVČ – minimální administrativní zátěž, oznámením živnostenskému úřadu na formuláři Centrálního registračního místa, kterým se oznámí i všem ostatním orgánům. Pokud není použit formulář je třeba oznámení zaslat všem ostatním orgánům (příslušné OSSZ, zdravotní pojišťovně a finančnímu úřadu). Daňové přiznání a přehledy o příjmech se podávají v běžných termínech (např. dojde-li k ukončení živnosti k 31. 5. 2024, daňové přiznání bude třeba podat ve lhůtě do 31. 3. 2025)
- s.r.o. – zrušení a likvidace (pokud podnikání nepřechází na nového majitele), časově i finančně náročné.

LIKVIDACE S.R.O.

Základní kroky

- Rozhodnutí valné hromady o:
 - zrušení s likvidací – ke dni rozhodnutí vstupuje s.r.o. do likvidace,
 - k názvu s.r.o. nutno doplnit dovětek „v likvidaci“ – změna názvu účinná až zápisem do obchodního rejstříku,
 - jmenování likvidátora – účinné ke dni rozhodnutí valné hromady.
- Oznámit věřitelům vstup do likvidace + zveřejnit v obchodním věstníku.
- Návrh na zápis likvidace do obchodního rejstříku, tj. změna obchodní firmy, zápis likvidátora.
- Proces likvidace – viz níže.
- Návrh na výmaz z obchodního rejstříku do 30 dnů od skončení likvidace.

Proces likvidace – povinnosti likvidátora

- Ukončí všechny smluvní vztahy, včetně pracovněprávních.
- Podá návrh na zápis vstupu do likvidace do obchodního rejstříku.
- Oznámí vstup do likvidace všem známým věřitelům a bez zbytečného odkladu zveřejní v obchodním věstníku s výzvou pro věřitele, aby přihlásili své pohledávky ve lhůtě, která nesmí být kratší než tři měsíce od druhého zveřejnění.
- Ke dni vstupu do likvidace sestaví zahajovací rozvahu a soupis jmění, podá daňové přiznání.
- Vyrovná finanční závazky, splní další případné povinnosti.
- Splní zákonné povinnosti vůči orgánům státní správy (vyžádá si potvrzení o bezdlužnosti).
- Vyhotoví konečnou zprávu o průběhu likvidace, kde navrhne, jak naložit s likvidačním zůstatkem.
- Ke dni vyhotovení konečné zprávy sestaví účetní závěrku.
- Předloží konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku ke schválení valné hromadě.
- Podá návrh na výmaz z obchodního rejstříku.
- Zajistí archivaci dokumentace po dobu 10 let od zániku.

NEDOBROVOLNÉ SKONČENÍ PODNIKÁNÍ – INSOLVENCE

ÚPADEK

Obecně je dlužník v úpadku, pokud

- má více věřitelů a
- má peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po splatnosti a
- dané závazky není schopen splnit.

Speciálně podnikatel se v úpadku ocitá ve chvíli, kdy je předlužen, tedy:

- má více věřitelů, k nimž má peněžité závazky po splatnosti a
- souhrn jeho závazků (nikoli jen splatných) převyšuje hodnotu jeho majetku, tedy není schopen tyto dluhy splácet.

Neschopnost splácet dluhy se někdy označuje jako platební neschopnost. Pro platební neschopnost jsou definovány podmínky (jako vyvratitelné právní domněnky):

- dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- tyto závazky neplní déle než 3 měsíce po lhůtě splatnosti, nebo
- není možné dosáhnout uspokojení některého ze splatných závazků exekucí nebo výkonem rozhodnutí.

Pokud jsou naplněny všechny výše uvedené aspekty zároveň, je podnikatel v úpadku. V úpadku je i podnikatel, který je předlužený. O předlužení jde ve chvíli, kdy je majetek dlužníka nižší než hodnota jeho závazků vůči věřitelům, jinými slovy nemá prostředky na úhradu faktur.

O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

Úpadek lze řešit:

- konkurzem,
- reorganizací,
- oddlužením.

Konkurz je zpeněžení majetku dlužníka a poměrné uspokojení pohledávek jeho věřitelů.

Reorganizace je možnost dlužníka změnit organizaci svého podnikání tak, aby v budoucnu začal dosahovat výdělků a mohl splatit své závazky.

Oddlužení je možnost dlužníka po soudem stanovenou dobu dle splátkového kalendáře splácet své závazky s tím, že po uplynutí dané doby dojde ke zrušení nesplacené části dluhů.

Od roku 2014 insolvenční zákon umožňuje za určitých podmínek oddlužení fyzické osoby – podnikatele, u právnické osoby – podnikatele (společnosti) oddlužení možné není. S oddlužením podnikatele ovšem musí souhlasit všichni věřitelé, jejichž pohledávky souvisí s podnikáním dlužníka.

Všechny fyzické osoby – podnikatelé a všechny právnické osoby jsou povinny podat insolvenční návrh ve chvíli, kdy se nacházejí v úpadku. To platí i v případě, kdy se o svém úpadku s náležitou pečlivostí měly dozvědět. Jinak se členové jeho statutárního orgánu vystavují riziku ručení za škodu, která tím věřitelům vznikne.

Insolvenční návrh (ať už jej podává podnikatel sám nebo jeho věřitelé) se podává příslušnému krajskému soudu na předepsaném formuláři.

SMLOUVY

- Smlouva je pravděpodobně nejpoužívanější právní nástroj v podnikání. Každý podnikatel uzavírá smlouvy v podstatě denně.
- Smlouva není jen to, co podepíšeme v papírové formě, je to i ústní dohoda (sjednaná například telefonicky), objednávka zboží na internetu potvrzená obchodníkem, či nákup v samoobsluze. Smlouvou je možné dohodnout mezi stranami cokoli, co zákon nezakazuje. K uzavření smlouvy nelze nikoho nutit (smluvní svoboda).
- Co je dohodnuto smlouvou, je možné vymáhat soudně a exekučně, pokud druhá smluvní strana dobrovolně neplní. Pamatujte na to, že dokazovat u soudu musí především ten, kdo žaluje. Lze proto jen doporučit uchovávat písemné záznamy včetně e-mailové korespondence předcházející uzavření smlouvy.

NEJBĚŽNĚJŠÍ SMLOUVY

Kupní smlouva

- Kupní smlouva slouží k prodeji věcí. Na základě kupní smlouvy má prodávající povinnost předat věc kupujícímu a převést na něj vlastnické právo. Kupující má povinnost zaplatit kupní cenu.
- K uzavření kupní smlouvy stačí, když je dohodnuto, co se prodává a za kolik. Smlouva může být uzavřena i bez použití slov, např. položením zboží na pás v samoobsluze a zaplacením ceny.

Smlouva o dílo

- Smlouva o dílo se používá, když má někdo pro druhého zhotovit určitou věc, ale také činnosti spojené s opravou, úpravou či údržbou věci anebo činnost s nehmotným výsledkem (koncert, počítačový program apod.). Nejčastěji se jedná o vytvoření věci na zakázku (typicky stavby, která je dílem vždy) nebo její opravu či úpravu. Může se však jednat i o provedení jiné činnosti, například zpracování marketingové studie.
- K uzavření smlouvy o dílo postačí, když je dohodnuto, co se má udělat, a za kolik.

Nájemní smlouva

- Nájemní smlouva se používá, když někdo potřebuje dočasně užívat věc, která patří jinému. Typicky se jedná o nájem kancelářských prostor, dopravního prostředku, strojů či jiných výrobních nebo ubytovacích zařízení. Nájemce má právo věc po sjednanou dobu užívat a povinnost platit pronajímateli nájemné.
- Pro sjednání nájemní smlouvy postačí, když je dohodnuto, co se pronajímá a za kolik, v případě pronájmu bytu je vyžadována písemná forma.
- Zvláštním typem nájemní smlouvy je pachtovní smlouva, pro níž je charakteristické, že si lze ponechat užitky vzešlé z najaté věci. Typicky je pacht užíván v zemědělství, kdy pachtýři (jako nájemci) náleží úroda, jež mu vyrostla na propachtovaném poli. Propachtovat lze ovšem i celý podnik například výrobní halu.
- Nájemní smlouva na byt, dům nebo nebytový prostor musí mít písemnou podobu.

Smlouva o poskytování služeb

- Jedná se o druh smlouvy, která nemá zákonem upravena speciální pravidla. Jejím předmětem může být poskytování libovolných služeb. Stejně tak práva a povinnosti smluvních stran mohou být dohodnuta téměř jakkoli.
- Smlouva se využívá typicky pro poskytování služeb v oblasti telekomunikací, poradenství (právní, daňové apod.), vedení

účetnictví, správy počítačových sítí a zařízení, ale lze ji použít v podstatě k jakémukoli podnikání.

- Pro uzavření smlouvy o poskytování služeb postačí, pokud je dohodnuto, jaké služby se mají poskytovat, za jakých podmínek, a za jakou cenu.
- Pokud je služba poskytována slabší straně (spotřebiteli), uplatní se zde pravidla pro ochranu slabší strany (spotřebitele).

CO BY MĚLY SMLOUVY OBSAHOVAT?

- Identifikaci smluvních stran:
 - u podnikatele obchodní firmu resp. název, sídlo, identifikační číslo a údaj o zápisu v příslušném rejstříku;
 - u zákazníka (spotřebitele) jméno, bydliště a datum narození (je třeba zvážit, kdy tyto údaje budou potřeba, u kupní smlouvy uzavřené v obchodě nikoli).
- Podrobné určení toho, co se má na základě smlouvy dát či poskytnout.
- Cena, splatnost, platební podmínky.
- Obchodní podmínky (je možné odkázat například na podmínky zveřejněné na internetu).
- U smluv, které nejsou jednorázové, zejména dobu trvání a způsob ukončení smlouvy.
- Sankce – úroky z prodlení, smluvní pokuta, možnost odstoupení.
- Počet vyhotovení včetně specifikace příloh, datum uzavření, vlastnoruční podpisy.

NA CO SI DÁT U SMLUV POZOR?

- Smlouvy mezi podnikatelem a spotřebitelem – spotřebitel má chráněné postavení – jsou zakázána ujednání, která jsou nepřiměřená a zakládají nerovnováhu práv v neprospěch spotřebitele.
- Smluvní pokuty – je vhodné si dohodnout přiměřené smluvní pokuty pro případ nesplnění zásadních smluvních povinností – pokud

strana povinnost nesplní, je povinna zaplatit smluvní pokutu, a to ji motivuje, aby povinnost splnila.

- V případě sporu musí poskytovat důkazy hlavně ten, kdo žaluje – je vhodné si uchovávat záznamy o tom, na čem se strany dohodly. Pokud není smlouva písemná, je vhodné např. sepsat shrnující e-mail, ve kterém se uvede vše podstatné, a který druhá strana odsouhlasí.
- Obchodní podmínky – pokud podnikatel uzavírá stále stejný druh smlouvy, je vhodné použití obchodních podmínek. Obchodní podmínky jsou dokumentem, který upravuje podrobně pravidla, kterými se strany smlouvy řídí.
 - Obchodní podmínky musí být ke smlouvě přiloženy, nebo prokazatelně smluvní straně známy, například na základě odkazu ve smlouvě s uvedením, kde jsou obchodní podmínky zveřejněny.
 - Obchodní podmínky by neměly obsahovat ustanovení, která jsou neočekávaná, pro průměrnou osobu nesrozumitelná či nečitelná, popř. bezdůvodně zvlášť nevýhodná pro slabší stranu. Taková ustanovení mohou být neplatná.
 - Možnost aktualizace či změny obchodních podmínek musí být vyhrazena a musí být stanoven postup pro informování druhé strany.
- Předávací protokoly a potvrzení o zaplacení – lze důrazně doporučit používání předávacích protokolů a potvrzení o zaplacení. Seriózní obchodní partner se použití těchto nástrojů nebrání – jedná se o běžnou a obvyklou záležitost.

NĚKTERÉ ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Všemi níže uvedenými předpisy jsou míněny tyto předpisy v platném znění.

- Živnostenský zákon (zákon č. 455/1991 Sb.)
- Zákon o obchodních korporacích (zákon č. 90/2012 Sb.)
- Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.)
- Zákon o účetnictví (zákon č. 563 /1991 Sb.)
- Zákoník práce (zákon č. 262/2006 Sb.)
- Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele (zákon č. 323/2025 Sb.)
- Zákon o povinném příspěvku na produkty spoření na stáří (zákon č. 324/2025 Sb.)
- Zákon o dani z příjmů (zákon č. 586/1992 Sb.)
- Zákon o dani z přidané hodnoty (zákon č. 235/2004 Sb.)
- Zákon o spotřebních daních (zákon č. 353/2003 Sb.)
- Zákon o silniční dani (zákon č. 16/1993 Sb.)
- Zákon o dani z nemovitých věcí (zákon č. 338/1992 Sb.)
- Zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění (zákon č. 592/1992 Sb.)
- Zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (zákon č. 589/1992 Sb.)
- Zákon o nemocenském pojištění (zákon č. 187/2006 Sb.)
- Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení)
- Zákon o ochraně veřejného zdraví (zákon č. 258/2000 Sb.)
- Zákon o požární ochraně (zákon č. 133/1985 Sb.)
- Pravidla pro zasílání elektronických obchodních sdělení (zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti)
- Zákon 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR (cizinecký zákon)

Hospodářská komora České republiky

Úsek legislativy, práva a analýz

Vydání: leden 2026

Hospodářská komora České republiky

office@komora.cz | Tel: +420 266 721 300

Florentinum | Na Florenci 2116/15 | 110 00 Praha 1

www.komora.cz